

Použití raket a dělostřelectva při přechodu vojsk armády z dočasné obrany do útoku

Podplukovník Josef Brož

Předpokládejme, že obranná operace končí odražením nebo zmařením úderu, zničením obklíčeného nepřítele a obnovením útoku hlavních sil armády. Základní předpoklady k vytvoření podmínek k přechodu vojsk armády do útoku jsou **palba a způsob využití účinku palby**. Proto je v první řadě třeba **účelně a hromadně použít jaderné zbraně a palebné prostředky ostatních druhů vojsk, vybojovat a udržet palebnou převahu a v dalším pak včas a rozhodně využít těchto účinků k obnovení iniciativy a aktivní činnosti vojsk**.

Vhodné podmínky pro rychlý přechod vojsk z dočasné obrany k pokračování útoku s využitím výsledku úderu raket a dělostřelectva mohou podle mého názoru nastat jak **před linií fronty, kde přešla armáda do obrany**, tak **až v hloubce vlastní sestavy v průběhu obranné operace**. Před předním okrajem může to být po úspěšných opatřeních k zmaření nebo odražení úderu nepřítele (známých pod pojmem protipříprava) a v hloubce pak hlavně po rozhodném a úspěšném protiúderu.

* * *

Situace vševojskové armády při přechodu do obrany bude velmi složitá. Bude hlavně charakterizována **dočasnou převahou nepřítele na daném směru**. Rozhodující úlohu při zabezpečení organizovaného přechodu do obrany budou hrát:

- podmínky, za kterých bude vševojsková armáda přecházet do obrany;
- včas organizované hromadné údery raketových vojsk a dělostřelectva armády;
- vhodné vysunutí protitankových záloh a tankových jednotek na hlavní směry útoku tankového uskupení nepřítele;
- souběžně s tím postupující rychlá organizace paleb.

Vševojskové armádě, která přechází do obrany, mohou být odebrány vše-

vojskové svazky, které mají podmínky pokračovat v útoku a naopak mohou do sestavy armády zase přejít divize od sousední armády, popřípadě svazky ze zálohy fronty. **Nebude účelné oslabit bránící se vševojskovou armádu prostředky raket a dělostřelectva; byla by tak narušena její schopnost opět rychle přejít do útoku.**

Opatření k zmaření nebo odražení úderu nepřítele před předním okrajem obrany, uvedená výše jako jedna z prvních variant úspěšného přechodu vojsk do útoku, mohou být uskutečněna, jen budou-li splněny dvě základní podmínky. V první řadě je třeba, aby vševojsková armáda **byla ještě materiálně zabezpečena** (mělo dostatečný počet odpalovacích zařízení a tomu odpovídající počet raket) a dále **bude-li**

proveden předstihující úder. Splnění uvedených podmínek vyžaduje dále náročnou organizační a sladěnou práci vševojskového štábu, štábu raketových vojsk a dělostřelectva armády, kdy je bezpodmínečně nutné podle získaných zpráv **vyhodnotit nejvýhodnější cíle, určit vhodnou dobu úderu, účelně rozdělit a předat včas palebné úkoly vykonavatelům.** Maření nebo odražení nepřátelského úderu se uskutečňuje zejména formou hromadných úderů a paleb všech prostředků dělostřelectva a letectva na taková uskupení nepřítelů, jejichž vyřazením se dosáhne maximální oslabení síly jeho útoku. Za nejdůležitější cíle v uskupení nepřítelů je možné považovat jeho prostředky jaderného napadení, tankové uskupení a systém velení. Největší nebezpečí představují však prostředky jaderného napadení a jiné prostředky hromadného ničení. Jejich zjištění a okamžité zničení je hlavním předpokladem úspěchu zmaření nebo zničení útoku nepřítelů. Za příznivých podmínek lze předpokládat, že tohoto hromadného úderu mohou se zúčastnit raketové prostředky dvou až tří svazků prvního sledu, prostředky armády a frontu. Za takovéto situace je možné uvažovat, že hromadného úderu s použitím raket s jadernou a chemickou náplní mohou být zasaženy prostředky jaderného napadení, palebné prostředky a živá síla asi dvou svazků nepřítelů.

Aby obránce dosáhl rozhodného úspěchu, musí se snažit, aby provedl úder na útočné uskupení v okamžiku, kdy jeho síly a prostředky svým uskupením představují nejvýhodnější objekty. Hromadný úder bude závislý na situaci nepřítelů a zprávách průzkumu, tzn., že může být proveden najednou nebo s menším časovým odstupem na postupně se rozvíjející svazky nepřítelů. Souběžně s úderem raket může být uskutečněna hromadná palba dělostře-

lectva na VS, dělostřelecké baterie předm vyvedené do palebných postavení. Vzhledem k velké časové tísní nelze zásadně uvažovat, že by mohl být proveden nějaký velký manévr nebo přeskupení raketových a dělostřeleckých prostředků. Z hlavního dělostřelectva možno využít k vedení hromadné palby jen asi dělostřelectvo dvou svazků prvního sledu. V krajně příznivé situaci je možné využít ke střelbě ze zakrytých palebných postavení i tanky (od druhosledových pluků), popřípadě i PTZ armády na předpokládaném směru jejího použití. Lze uvažovat, že za příznivé situace může být uskutečněna hromadná palba hlavním dělostřelectvem v hodnotě asi 10–12 dělostřeleckých oddílů. Náčelník raketových vojsk a dělostřelectva a jeho štáb před přechodem vojsk do obrany musí vyřešit nejvhodnější uskupení raket a dělostřelectva vzhledem k předpokládanému plnění úkolů a vzniklým ztrátám na organických a posilových prostředcích. Výsledky úderů je nutné ověřit prostředky dělostřeleckého vzdušného průzkumu, neboť podle situace může být proveden úder před přední kraj. Cílem tohoto úderu může být dezorganizace sestavy nepřítelů, popřípadě má vytvořit podmínky pro přechod do útoku nebo konečně má být i součástí přechodu vojsk do útoku.

Závěrem je možno konstatovat, že hlavní výhodou této varianty je to, že k přechodu do útoku **lze využít maximum raketových a dělostřeleckých prostředků, které nebyly vůbec vyčerpány obranným bojem.** Tento úspěch je podmíněn dokonalým odhazením bojové sestavy nepřítelů a v ní hlavně prostředků jaderného napadení, včasnou pohotovostí palebných prostředků a vhodným okamžikem zahájení uvedených opatření. Výsledkem těchto opatření musí být dosažení palebné převahy na daném směru.

Raketové a dělostřelecké prostředky vzhledem k složité situaci v průběhu obranné operace, ve které působily palbou k zastavení útočného uskupení nepřítele a zabezpečovaly vyrazení a podporu protiúderu, budou ve velmi kritické materiální situaci. Po protiúderu nebude dostatek prostředků k zabezpečení vyrazení a podpoře přechodu do útoku. Může být nedostatek jak raketové a dělostřelecké munice, tak i velké ztráty na odpalovacích zařízeních a dělostřeleckém materiálu, hlavně PT prostředcích včleněných do PTZ svazku a armády. Přechod vojsk armády z obrany do útoku musí být proveden rychle, aby nepříteli nebyl poskytnut čas k zorganizování různých protipatření a přeskupení. Proto nebude zahajován celou operační sestavou, ale zpravidla postupně na jednotlivých směrech. Vojska armády podle situace budou přecházet do útoku silami prvosledových svazků nebo údernými uskupeními vytvořenými manévrem z hloubky. Při přerůstání armádního protiúderu do všeobecného útoku budou základem úderného uskupení armády svazky provádějící protiúder. Proto nutná přeskupení a změny v bojové sestavě raketových vojsk a dělostřelectva je bezpodmínečně nutné provést již v průběhu obranné operace. Toto všechno musí předvídat náčelník raketových vojsk a dělostřelectva armády a již v průběhu operace na základě řešení velitele armády připravit:

- pozemní a vzdušný dělostřelecký průzkum za účelem získání podkladů k palebnému zabezpečení svazků přecházejících do útoku na předpokládaných směrech nebo čarách rozvinutí;

- vytvořit takové uskupení raket a dělostřelectva, aby bez velkého přeskupení mohlo pokračovat v plnění palebných úkolů;

- organizovat technické zabezpečení raketových útvarů (jednotek) a

dělostřelecko-materiální zabezpečení vojsk.

V každém případě lze předpokládat, že bude v této variantě nutný zásah frontu, který zpravidla přidělí část posilových prostředků (bude přiděleno s novými svazky), řeší opatření postránců palebného zabezpečení svými prostředky a konečně nutno očekávat zvýšený přiděl a přísun raketové munice. Způsob zasazení svazků k pokračování útoku může být proveden různou formou a bude podmíněn současnou situací na frontě, zvláště pak záloh nepřítele. Po strážce bojového použití raket a dělostřelectva může mít charakter útoku z chodu na spěšně zaujatou obranu nebo střetného boje s přicházejícími zálohami nepřítele. V této době budou však současně před raketovými a dělostřeleckými prostředky stát dva hlavní komplexní úkoly. Jak již bylo uvedeno, je nutné v první řadě udržet a palebně zabezpečit na předpokládaných čarách (směrech) postupný přechod hlavních sil do útoku a druhým úkolem těchto prostředků je třeba zabránit nepříteli vyvést vojska z obklíčení a pomoci vlastním vojskům dokončit ničení obklíčeného nepřítele.

Z posilových prostředků bude třeba vševojskové armádě přidělit hlavně PT prostředky, neboť lze předpokládat, že stávajícím obranným bojem budou vyčerpány a zničeny. Právě v této době je výhodné mít organizovány na stupni armády dvě PTZ. Jedna z nich zpravidla drží předpokládané čáry zasazení svazků přecházejících do útoku a druhá bude zasazena na pravděpodobném směru vyjití nepřítele z obklíčovacího prostoru. Po strážce hlavního dělostřelectva je možné, že armáda bude dále posílena maximálně dvěma dělostřeleckými oddíly. Forma palebného zabezpečení divizí přecházejících do útoku bude mít zpravidla charakter postupných a neočekávaných úderů usku-

tečněních ve zkrácených lhůtách. K úderům bude využito raket s jadernou a chemickou náplní a paleb dělostřelectva. Příprava výběru cílů k zabezpečení jednotlivých svazků, musí být provedena velmi odpovědně, vzhledem k předpokládaným nižším palebným možnostem. Jako prvořadě cíle je nutné dále ničit prostředky jaderného napadení a přicházející zálohy na směru obklíčovaných vojsk nepřítele. Vzhledem k tomu, že na palebném zabezpečení budou se podílet prostředky několika stupňů velení (svazek, armáda, front), bude určujícím štábem, který bude organizovat tuto palebnou činnost, štáb armády. Ve štábu dělostřelectva svazků bude provedena jen organizace paleb dělostřelectva. Vševojskový svazek přecházející do útoku nebude mít z posilového dělostřelectva víc než hodnotu 1—2 dělostřeleckého oddílu.

Charakter hlavních úkolů se zahájením palebné podpory se nemění. Proto již se začátkem boje je nutné mít vyčleněny pohotovostní baterie raket a ve svazcích pak sladěn manévr hlavního dělostřelectva a oddílu vojskových raket, aby tak byla udržena vybojovaná palebná převaha. K úspěšnému boji s přicházejícími zálohami je třeba mít připraveny údery raket a letectva. Rovněž při plnění tohoto úkolu lze s výhodou použít taktických vzdušných výsadků, čímž vyvstává další úkol před dělostřelectvem. Z protitankových prostředků odrazení úderu záloh nepřítele se účastní ta PTZ armády, která se podílela na udržení čáry nebo ochraně boků svazků postupně přecházejících do útoku. Souběžně s tím musí raketové a dělostřelecké prostředky na vnitřní frontě zabránit nepříteli vyjít z obklíčení nebo jeho odvoz vzduchem, popřípadě jeho doplňování a zásobování vzdušnou cestou. V první řadě je nutné provést údery na důležité cíle a ukončit jeho zničení.

Vzhledem k nedostatku času a složitě situaci, nebude vždy možné zabezpečit každý svazek požadovaným množstvím raketové a dělostřelecké munice v plném rozsahu. Je však bezpodmínečně nutné, vyřešit odpovědně dělostřelecko-materiální situaci v konkrétních podmínkách, neboť ta nám do jisté míry ovlivní jak úspěch přechodu hlavních sil armády do útoku, tak i rozvíjení úspěchu v hloubce. Proto kromě částečného přísunu munice bude v tomto období k tomu přistupovat jako jeden z méně častých způsobů doplnění munice, **manévr střelivem mezi svazky**, aby tak bylo v každém případě zabezpečeno splnění úkolů. Tato situace předpokládá, aby štáb raketových vojsk a dělostřelectva armády měl dokonalý přehled o stavu zásob nejen raketové, ale i dělostřelecké munice u všech dělostřeleckých útvarů a svazků armády.

Neméně důležitým úkolem v této složitě situaci bude velení raketovým a dělostřeleckým prostředkům. Náčelník raketových vojsk a dělostřelectva armády se svým štábem odpovídá za velení a řízení všem prostředkům a to jak na směru přechodu vojsk do útoku, tak i v prostoru obklíčení. V této fázi operace zvláště zřetelně vystupuje osobní styk, předávání úkolů důstojníky, štábu dělostřelectva armády s využitím všech prostředků, zvláště vrtulníků. Zásadně je třeba se **vyvarovat povolávání podřízených velitelů a náčelníků dělostřelectva svazků k převzetí úkolů do štábu armády**. Štábu dělostřelectva armády přísluší tedy odpovědná úloha, zabezpečit pevně a nepřetržitě velení a řízení raketovým a dělostřeleckým prostředkům na dvou samostatných prostorech. S tímto problémem je úzce spojena otázka manévru armádních prostředků.

Závěrem této druhé varianty možno shrnout zvláštnosti bojového použití

raket a dělostřelectva k zabezpečení přechodu vojsk do útoku v průběhu obranné operace, které budou charakterizovány:

— organizace a příprava raketových vojsk a dělostřelectva bude probíhat v průběhu obranné operace souběžně s plněním úkolů k zastavení útoku nepřítele, takže na vlastní přípravu zbude jen omezená doba;

— vševojsková armáda, aby mohla palebně zabezpečit plnění všech souběžných úkolů, bude zpravidla posílena dalšími dělostřeleckými prostředky,

přitom řadu úkolů převezme ještě front;

— bojová sestava raket a dělostřelectva v průběhu obranné operace má být pokud možno skrytou sestavou pro přechod do útoku;

— v průběhu operace, kdy dochází k přechodu vojsk do útoku, budou raketové a dělostřelecké prostředky plnit vážné úkoly spojené s ničením obklíčeného nepřítele;

— výrazně je třeba uplatnit organizační schopnosti štábu dělostřelectva armády.

* * *

Jsem si vědom, že při přechodu vojsk z dočasné obrany do útoku nutno přihlídnout též k podmínkám přechodu vojsk do obrany, neboť tyto okolnosti budou podstatně ovlivňovat splnění těchto úkolů. Z krátkého článku je zřejmé, že využití způsobu bojového použití raketových a dělostřeleckých prostředků po úspěšně provedených opatřeních k zmaření a odražení úderu nepřítele ještě před linií fronty jeví se výhodnější, neboť možno využít pro přechod do útoku maximum těchto prostředků, které nebyly vyčerpány obranným bojem. Při přechodu vojsk až po zastavení a zničení útočného uskupení nepřítele v průběhu obranné operace bude zapotřebí, aby vševojsková armáda dostala další posilové prostředky a řadu úkolů musí převzít front. V obou variantách je však bezpodmínečně nutné odhalit bojovou sestavu prostředků jaderného napadení nepřítele, jejich okamžité zničení a vybojovat tak na daném směru palebnou převahu. Rovněž jen úspěšné organizační schopnosti štábu armády mohou zabezpečit splnění náročných úkolů. Uvedená problematika je velmi rozsáhlá a pokud mohu posoudit, je v naší armádě opomíjena a uvedené otázky nejsou rozpracovány.